

Organizacija za europsku sigurnost i suradnju
Predstavnik za slobodu medija

Predgovor

Nakon osamostaljenja, Hrvatska se prethodno obvezala provesti reformu javnih i privatnih medija, te je tu obvezu ponovila nakon ulaska u Vijeće Europe. Kao članica OEES-a, Hrvatska se također obvezala postupati u skladu s kopenhagenskim nacelima i drugim obvezama OEES-a koji se odnose na medije.

Ured Predstavnika za slobodu medija, kao ustanova koja vrlo detaljno prati medije u zemljama članicama OEES-a, naručila je ovu analizu zakonodavstva o medijima kako bi pomogla hrvatskim vlastima i hrvatskim medijskim stručnjacima u postupku pretvorbe zakonodavstva o elektroničkim medijima.

Pretvorba medijskog sustava, uključujući pretvorbu državnih elektroničkih medija u javne elektroničke medije, neophodan je element izmjene medija u postkomunističkim državama kao dio općeg prijelaza u smjeru demokratskog sustava. Mediji ne mogu biti dio sustava za koji je odgovorna vlada ako su produžena ruka vlade, ili, još uopćenije, Države, kao što je to slučaj s državnim elektroničkim medijima.

Štoviše, sloboda izražavanja bez miješanja vlasti temeljno je ljudsko pravo, zajamčeno u članku 10. Europske konvencije o ljudskim pravima koji jasno prijeci sudjelovanje vlasti u bilo kojem obliku medijskog djelovanja, uključujući javne medije.

Hrvatska reforma državnoga elektroničkog medija još uvijek je na početku. Zakon koji je usvojila u veljaci 2001. godine predstavlja korak naprijed, ali u biti nije uspio udaljiti HRT od utjecaja Vlade i Sabora na vlasti. Analizom u pravitku preporučuje se usvajanje određenog broja ključnih izmjena i dopuna zakona kako bi se HRT-u pružila pravna osnova za uspješan pomak prema neovisnomu javnomu elektroničkom mediju.

Promjene u Zakonu o telekomunikacijama mogu zahtijevati usvajanje potpuno novog zakona uzimajući u obzir neprimjerenosti postojećeg Zakona koji podržava sustav uređivanja privatnog sektora pod nadzorom Vlade na vlasti.

Ovom analizom preporučuje se razrada posebnog zakona o elektroničkim medijima koji bi ustanovio potpuno, neovisno regulatorsko tijelo za elektroničke medije odgovorno za nadzor svih radijskih i televizijskih postaja, uključujući HRT.

Nadam se, kako će ovdje predloženi stručni savjeti biti od koristi hrvatskim medijima.

U Bocu, 29. studenoga 2001. godine

Freimunt Duve
(potpis)

**Organizacija za europsku sigurnost i suradnju
Predstavnik za slobodu medija**

ANALIZA I KOMENTARI

ZAKONA O HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI (2001)

i

**ZAKONA O TELEKOMUNIKACIJAMA
(1999, izmjenjenog i dopunjenog 2001. godine)**

napisao

**Dr.Sc. Karol Jakubowicz
Predsjednik Upravnog odbora za prekograničnu televiziju Vijeca
Europe**

Dr.Sc. Karol Jakubowicz, je i voditelj Ureda za strateško planiranje i razvoj, Poljska televizija; predavac na Institutu za novinarstvo Sveučilišta u Varšavi; savjetnik Predsjednika Poljskog nacionalnog vijeca za emitiranje; član Skupine za digitalnu strategiju Europskog sindikata za emitiranje.

POZADINA

Pretvorba medijskog sustava, uključujući pretvorbu državnih elektroničkih medija u javne elektroničke medije, nužan je element medijskih promjena u post-komunističkim državama kao dio općeg prijelaza u demokratski sustav.

Temeljni razlozi zbog kojih je to potrebno objašnjeni su dokumentom usvojenim u listopadu 1991. godine u Moskvi na sastanku Konferencije o ljudskoj dimenziji KESS-a. U dijelu istog se kaže:

zemlje članice potvrdile su pravo na slobodu izražavanja, uključujući pravo na komunikaciju i pravo medija na prikupljanje, izvješćivanje i slanje informacija, novosti i mnjenja. Bilo kakvo ograničenje u korištenju ovog prava bit će propisano zakonom te u skladu s međunarodnim normama. One nadalje priznaju kako su neovisni mediji bitan element slobodnog i otvorenog društva i odgovornih sustava vladanja te su izuzetno važni za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

One smatraju kako bi tisak i elektronički mediji na njihovom području trebali uživati neograničen pristup stranim vijestima i informativnim uslugama. Javnost će uživati slične slobode u svezi s primanjem i prenošenjem informacija i ideja bez miješanja vlasti bez obzira na granice, uključujući informiranje putem stranih publikacija i stranih elektroničkih medija. Bilo kakvo ograničenje u korištenju ovog prava bit će propisano zakonom te u skladu s međunarodnim normama (naglasio dodatno – K.J.)

Mediji ne mogu biti dio sustava vladine odgovornosti ako su oni produžetak vlade, ili, uopćenije, Države, kao što je to slučaj s državnim elektroničkim medijima. Osim toga, sloboda izražavanja bez miješanja vlasti (temeljno ljudsko pravo, zajamčeno člankom 10 Europske konvencije o ljudskim pravima) otvoreno spriječava miješanje vlasti u bilo kojem obliku u djelovanje bilo kojega medija, uključujući javne medije.

Uspjeh pretvorbe iz državnih u javne elektroničke medije ovisi o dva niza faktora:

1. Pravnim, institucionalnim i financijskim ugovorima sklopljenim kako bi se u pravom smislu te riječi¹ omogućilo stvaranje javnih elektroničkih medija u kontekstu općih ustavnih mogućnosti (predsjednički u odnosu na parlamentarni sustav, uspjeh u postizanju prave podjele vlasti itd.)
2. O općem napretku pretvorbe, uključujući razvoj demokratskih institucija i civilnog društva; razvoj demokratske političke kulture; poštivanje vladavine prava itd.

¹ Četvrta Europska ministarska konferencija o smjernicama masovnih medija (Prag, 7. i 8. prosinca 1994. godine) usvojila je Rezoluciju br. 1: "Budućnost javnih elektroničkih medija". U toj Rezoluciji, države članice odredile su programsku misiju javnih elektroničkih medija i (i) potvrdile svoju predanost održavanju i razvoju snažnog sistema javnih elektroničkih medija u okruženju karakteriziranom pojačanom konkurentskom ponudom programskih usluga i brze tehnološke promjene; (ii) te se obvezale na "jasno definiranje uloge, misija i obveza javnih elektroničkih medija i osiguranje njihove uredničke neovisnosti o političkim i gospodarstvenim utjecajima, u skladu s odgovarajućim uređenjima iz domaćeg zakona i prakse, te u odnosu na njihove međunarodne obveze", te na "jamčenje sigurnih i odgovarajućih sredstava javnim elektroničkim medijima, nužnih za ispunjavanje njihovih misija". Vidi i Preporuku Br. R (2000) 23 Ministarskog odbora Vijeća Europe o neovisnosti i funkcijama vlasti koje reguliraju sektor elektroničkih medija.

Ovaj posljednji element – poštivanje vladavine prava – izuzetno je važan. Čak ni najbolji zakon ne može učinkovito djelovati ako ga zanemaruju oni koji bi ga trebali primjenjivati. Kad zakon ostavlja dosta prostora tumačenjima i namjernim opstrukcijama, nepoštivanje vladavine prava postaje još veća prepreka primjeni nekoga pravnog akta.

Mediji trebaju biti produžena ruka civilnog društva, ili bar samostalne profesionalne organizacije, koje djeluju u uvjetima koji im omogućavaju da stoje na usluzi društvu u cijelini umjesto da zastupaju bilo koji njegov segment. U vrijeme neujednačenog razvoja društvenog i političkog sustava, u kojem političke stranke i pokreti privremeno dominiraju u javnom životu (i zadržavaju potpun razvoj građanskog društva), razdvajanje medija od političkog sustava i vlasti može biti teško. Zato je prijeko potrebno osmisliti zakonodavstvo o medijima na način koji će promovirati ovaj proces.

U ovim uvjetima, praktična primjena čak i najbolje zamišljenih pravnih i institucionalnih rješenja postaje teška zbog visoke razine ispolitiziranosti svih vidova društvenog života.

U takvoj situaciji mnoge će aktivnosti i odluke biti blokirane kako bi se otežao život političkim suparnicima, bez obzira na opći javni interes. To je već razvidno iz posljedica usvajanja Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji. To je još jedan razlog više zašto se političari moraju držati podalje od elektroničkih medija.

OPĆE NAPOMENE

Kao što se pokazalo ratifikacijom Europske konvencije o prekograničnoj televiziji, Hrvatska šalje signale svoje spremnosti za prihvatanje europskih standarda za elektroničke medije.

Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (2001) važan je korak prema stvaranju odgovarajućega pravnog okvira za javne elektroničke medije u Hrvatskoj. Čini se kako je njegova opća struktura ispravna. Ipak, prilikom njegovog usvajanja, savjet međunarodnih organizacija je zanemaren na mnogim razinama. Institucionalna rješenja koja su u njemu primjenjena stvaraju mogućnost nerazmjernog utjecaja od strane vlasti i političkih snaga na djelovanje Hrvatske radiotelevizije. Ako takva mogućnost postoji, ona će se i upotrijebiti, prije ili kasnije. Zakon donešen od strane Sabora trebao bi biti osmišljen na takav način da isključuje mogućnost neželjenoga razvoja situacije.

Institucionalna rješenja primjenjena u Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji i Zakonu o telekomunikacijama tipična su za post-komunističke zemlje u kojima državna tijela namjeravaju zadržati izravnu kontrolu nad elektroničkim medijima. Sadašnji je sustav bez sumnje u skladu s važećim hrvatskim zakonima (Zakon o koncesiji, Zakon o javnim ustanovama, itd.), ali treba imati na umu kako su ti zakoni nasljedeni iz vremena kada Hrvatska nije bila demokratska zemlja. Sabor može promijeniti svaki zakon, ili uvesti posebne odredbe, koje će se u određenim slučajevima odvojiti od postojećega zakona (*lex generalis*) kako bi se iznašlo pravno rješenje koje odgovara određenoj svrsi ili području (*lex specialis*). Organizacija medijskoga sustava po demokratskim načelima, koji služi principu slobode govora, zahtjeva točno takav pristup.

Ova dva zakona cine sve institucije poznate u demokratskim medijskim sustavima. Ipak, kada se pregledaju detalji, postaje jasno kako su isti osmišljeni kako bi djelovali drukcije od svojih pandana u drugim državama, ostavljajući širom otvorena vrata vlastima i politickim snagama kako bi vršile utjecaj na donošenje odluka.

Pristup elektronicnim medijima, koji je usvojen ovim zakonima, razvidan je iz sljedeceg:

1. Vijece za radio i televiziju ima ovlasti dodijeliti dozvolu za emitiranje, ali ugovore s posjednicima dozvole sklapa Institut za telekomunikacije, a Vijece nema pravo nadzora. Ono može ukinuti dozvolu, ali samo na prijedlog Instituta.
2. Vijece za radio i televiziju je ustanovljeno kako bi se bavilo samo privatnim elektronicnim medijima te nema ovlasti kad se radi o javnim elektronicnim medijima. Stoga ne može imati ulogu brojnih drugih tijela koja reguliraju elektronicke medije, odnosno zaštititi javne elektronicke medije od izravnog nadzora i miješanja vlade ili Sabora.
3. I Sabor i vlada izravno su ukljuceni u imenovanje glavnih tijela HRT-a, kao i u nadzor njihovih aktivnosti. Vladinim ministrima ostavljena je velika i, u biti, neogranicena sloboda da dovode u pitanje i miješaju se u sve što HRT radi u obliku "nadzora nad zakonitošću rada HRT-a" (clanak 45.).
4. Vijece HRT-a, cije je navodna uloga predavljanje društva u nadzoru i usmjeravanju rada HRT-a, nema pravih ovlasti. Prave ovlasti u organizaciji ostavljene su Upravnom vijecu kojeg imenuje Sabor izravnim putem, te ce ono stoga biti produžena ruka sadašnje saborske vecine, a samim tim i vlade.

Sve ovo je u izravnoj suprotnosti s medunarodnim normama kao što je, na primjer, izraženo u Preporuci Br. R (96) 10 Ministarskog odbora Vijeca Europe o jamstvu neovisnosti javnih elektronicnih medija.

Dodatno, zakon stvara neizvedivu organizaciju uprave HRT-a, što može usporiti donošenje odluka, uzrokovati brojne sukobe te spriječiti HRT u iskorištavanju svojih potencijala.

OPCE PREPORUKE

Kako bi se poboljšao sustav elektronicnih medija i javnih elektronicnih medija, treba uzeti u obzir sljedece temeljne izmjene:

1. Razvoj zasebnog zakona o elektronicnim medijima, koji bi ustanovio potpuno izgradeno, neovisno regulatorsko tijelo za elektronicke medije, dijelom odgovorno za nadzor svih radijskih i televizijskih postaja, ukljucujuci HRT;
2. Redefiniranje Vijeca HRT-a u pravi organ HRT-a s potrebnim strateškim ovlastima u donošenju odluka kao što je imenovanje Upravnog vijeca;
3. Ukljucenje Ravnatelja HRT-a u Upravno vijece kao predsjedavajuceg;
4. Uklanjanje svih mogucnosti da se državna tijela (Sabor, Predsjednik i vlada) izravno miješaju u djelovanje privatnih ili javnih elektronicnih medija;
5. Trajanje mandata Vijeca HRT-a mora se razlikovati od onog kojeg ima Sabor.

ZAKON O HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI (2001)

NEOVISNOST I ODGOVORNOST HRT-a

Odnosi s Vladom Republike Hrvatske

Status HRT-a kao javne ustanove (cl.1.), koja djeluje sukladno odredbama Zakona o ustanovama, cini je podložnom kontroli državnih tijela (Sabor i vlada), kao na primjer u clanku 45. koji kaže kako “mjerodavna ministarstva obavljaju nadzor nad zakonitošću rada HRT-a i opcih akata”.

Ovo je potkrijepljeno odredbom kako je Republika Hrvatska osnivač HRT-a, što Državi daje neodređenu “opću ulogu” u osiguravanju odgovornosti HRT-a prema javnosti (cl. 13.2)

Po clanku 16.3 i 16.5, Ministar kulture utvrđuje, (1) na osnovu savjeta drugih ministara, postupak za imenovanje članova Vijeca HRT-a, koje imenuju dvije ili više udruga iz iste kategorije, te (2) potvrđuje postupak imenovanja članova Vijeca HRT-a.

Clanak 27.2 određuje Vladu Republike Hrvatske kao arbitra u sporu između Ravnatelja i Upravnog vijeca HRT-a. Odredba je neprecizna, i kao takva, po svojoj prilici, daje ovlasti Vladi da riješi takav spor.

Clanak 39. daje ovlasti vladi da utvrdi olakšice i oslobađanja od plaćanja pristojbi.

Clanak 42. zahtjeva suglasnost osnivača, ili tijela kojeg osnivač odredi, kako bi HRT mogao opteretiti ili prodati nekretnine ili drugu imovinu iznad određene vrijednosti. To se može opravdati činjenicom da je HRT u 100% vlasništvu Republike Hrvatske. Dakako, Republiku u HRT-u zakonski predstavlja Vijeće HRT-a.

Clanak 14.1 glasi “HRT je samostalan u svom djelovanju”. Pa ipak, kao što je gore navedeno, zakon omogućuje vladi izravnu ulogu u:

1. Nadzoru svakog aspekta aktivnosti HRT-a (uz širom otvorene mogućnosti da ministri daju naputake HRT-u, praktički kad god zažele);
2. Odlučivanju o sadržaju postupka u vezi s imenovanjem članova Vijeca HRT-a;
3. Kontroliranju programske sheme i provođenju programskih obveza;
4. Utjecanju na financiranje HRT-a određivanjem oslobađanja od obveze plaćanja pristojbi za dozvolu.
5. Kontroliranju uporabe imovine.

PREPORUKE

1. Status HRT-a treba se promijeniti, ili se sadašnji zakon treba odvojiti od Zakona o ustanovama u svim slučajevima u kojima bi taj zakon dao državnim tijelima bilo koji stupanj utjecaja ili kontrole nad HRT-om.
2. Postupci opisani u člancima 16.3 i 16.5 trebali bi se odrediti zakonom, a ne od strane vladinog ministra.
3. Pozivanje na "opcu ulogu osnivača" (članak 13.2) trebalo bi se brisati.
4. Ukoliko se zadrži sadašnja nadzorna i upravljačka struktura, bilo kakve nesuglasice između Ravnatelja i Upravnog vijeća trebalo bi razriješiti Vijeće HRT-a. Članak 27.2 trebao bi se promijeniti u skladu s tim.
5. Odluke koje se odnose na povlastice i oslobađanje od plaćanja pristojbe za dozvolu trebalo bi donositi Vijeće za radio i televiziju, a ne vlada.
6. Članak 45. treba se brisati.

Odnosi sa Saborom

Predsjednik Sabora imenuje jednog člana Vijeća HRT-a (članak 16.4). Zastupnički dom imenuje i razrješava Upravno vijeće HRT-a (članak 25.). Zastupnički dom prima izvješća od Vijeća HRT-a (članak 19.2) i Upravnog vijeća (članak 24.1), te odobrava Statut HRT-a koji donosi Upravno vijeće (članak 35.). On također mora dati suglasnost za provođenje mogućeg stečajnog postupka protiv HRT-a (članak 44.).

Ovdje se ponovo uvodi izravan politički element u mnoge odluke koje se tiču HRT-a, poglavito u imenovanje Upravnog vijeća. Kao što je već rečeno, to je u izravnoj suprotnosti s Preporukom broj R (96) 10 Ministarskog odbora Vijeća Europe o jamstvu neovisnosti javnih elektroničkih medija, u dijelu koje stoji:

Pravila koja uređuju status upravnih vijeća javnih elektroničkih medija, poglavito njihovog članstva, trebaju se definirati na način kojim se vijeća neće izložiti opasnosti bilo kakvog političkog ili drugog miješanja. Ta bi pravila trebala posebno propisati da članovi upravnih vijeća ili osobe koje preuzimaju takve funkcije u svojstvu pojedinca:

- *obavljaju svoje funkcije isključivo u interesu javnoga elektroničkoga medija koji predstavljaju i kojim upravljaju (...);*
- *ne smiju preuzeti nikakav mandat niti primiti upute od bilo koje osobe ili tijela, izuzev tijela ili osoba odgovornih za nadzor predmetnoga elektroničkoga medija, osim u iznimnim slučajevima propisanim zakonom.*

KOMENTARI I PREPORUKE

1. Samo dvije ovlasti Zastupnickog doma ne izazivaju primjedbe: ona o imenovanju svoga predstavnika ili svojih predstavnika u Vijeće HRT-a (sve dok članovi imenovani od strane državnih tijela predstavljaju izraženu manjinu među njegovim članovima), te ona o davanju njegove suglasnosti za mogući stecajni postupak.
2. Zastupnicki dom ne bi trebao imati ovlast imenovanja i razrješavanja članova Upravnog vijeća u bilo koje vrijeme. Vijeće HRT-a bi trebalo imati tu ovlast.
3. Nema razloga da Zastupnicki dom odobrava Statut HRT-a. To bi trebao biti posao Vijeća HRT-a.
4. U sadašnjem sastavu, Vijeće HRT-a može imati obvezu podnositi redovno izvješće Zastupnickom domu (iako takva obveza ne bi trebala postojati za Upravno vijeće), no zakon bi trebao biti jasan po pitanju posljedica mogućeg odbijanja takvog izvješća od strane Zastupnickog doma. Zastupnicki dom time ne bi smio dobiti nikakvu mogućnost izravnog miješanja u rad HRT-a.

NADZOR I UPRAVLJANJE

Sadašnji zakon propisuje vrlo neobičnu nadzornu i upravljačku strukturu, koja nema presedana u drugim javnim elektroničkim medijima. Ovo pokazuje da, iako institucionalni okvir na prvi pogled izgleda u redu, u stvarnosti je on osmišljen na način koji je suprotan modelima koje on navodno primjenjuje. To je razvidno iz slijedećeg:

1. Vijeće HRT-a, s demokratskim članstvom, treba biti najviše nadzorno tijelo unutar HRT-a, sposobno za donošenje strateških odluka u ime civilnog društva koje predstavlja. Ipak, njegove su nadležnosti i ovlasti u odlučivanju ograničene. Ono imenuje i razrješava Glavne urednike Hrvatskog radija i Hrvatske televizije (članak 19.), ali samo na osnovi prethodne suglasnosti Upravnog vijeća. Ono također imenuje i razrješava dežurne urednike programa, na prijedlog Glavnog urednika.
2. Upravno vijeće HRT-a, imenovano na političkoj osnovi, navodno drugo po važnosti unutar HRT-a, tijelo je koje stvarno donosi odluke te samo traži mišljenje od Vijeća HRT-a, ali izgleda kako nije obvezno uzeti to mišljenje u obzir.
3. Ravnatelj nema svoje vlastite ovlasti, već je odgovoran za “zakonitost i uspješnost rada HRT-a”. On/ona može “obustaviti izvršenje akata Upravnog vijeća HRT-a”, te o tome mora izvjestiti vladu u roku od 24 sata.
4. Vrlo malo važnih odluka donosi jedno tijelo. Obično ih jedno tijelo mora predložiti, pribaviti mišljenje drugog tijela, a donijeti će ih treće tijelo. Ovo može poremetiti proces donošenja odluka i stvoriti mnoge zastoje, na veliku štetu HRT-a.²

² Prema dostupnim informacijama, ovim se već prijelazno razdoblje produžuje daleko izvan rokova predviđenih u Zakonu o HRT-u za imenovanje novih vlasti HRT-a. Slične poteškoće mogu se pojaviti u radu HRT-a, nakon što dođe do institucionalne pretvorbe.

PRIMJEDBE I PREPORUKE

1. Sadašnja nadzorna i upravljačka struktura daje stvarnu vlast unutar HRT-a politički imenovanim osobama trenutno vladajuće stranke ili većine, odnosno vlade.
2. Postupci donošenja odluka nisu prilagođeni svijetu medija koji se brzo razvija. Oni će usporiti rad HRT-a, te mogu izazvati mnoge probleme i sukobe.
3. Vijeće HRT-a bi se trebalo redefinirati kao najviše tijelo HRT-a, s ovlastima da (1) odobrava Statut; (2) imenuje i (u iznimnim, pažljivo utvrđenim okolnostima) razrješava članove Upravnog vijeća; (3) odobrava godišnji financijski plan; (4) odobrava godišnji programski plan.
4. Upravno vijeće bi trebalo biti odgovorno samo za upravljanje HRT-om. Ne bi trebao postojati izdvojen Ravnatelj. Upravno vijeće bi trebalo biti odgovorno za sva imenovanja djelatnika i za upravljanje organizacijom, unutar parametara koje utvrđuje Vijeće HRT-a u gore navedenim odlukama.
5. Alternativa, te možda poželjno rješenje, bilo bi imati samo Ravnatelja, bez kolektivnog Upravnog vijeća. To bi pojednostavilo svakodnevno donošenje odluka i upravljanje.

ZAKON O TELEKOMUNIKACIJAMA

VIJECE ZA RADIO I TELEVIZIJU

Vijece imenuje Zastupnicki dom na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (cl. 74.3). Clanovi vijeca mogu biti razriješeni po volji i u bilo koje vrijeme "ako je ocijenjeno da nisu sposobni obavljati uobicajene poslove u okviru Vijeca" (cl. 74.7).

To predstavlja izravnu povredu Preporuke REC (2000) Ministarskog odbora Vijeca Europe o neovisnosti i funkcioniranju regulatora sektora elektronicnih medija, u dijelu koje stoji:

Pravila koja ureduju regulatore sektora elektronicnih medija, posebice njihovo clanstvo, kljucan su element njihove neovisnosti. Prema tome, njih bi trebalo definirati na nacin koji bi ih štitio od bilo kakvog miješanja, posebice od strane politickih snaga ili gospodarskih interesa.

Nacin imenovanja clanova Vijeca te prijetnja njihovim razriješenjem u bilo koje vrijeme, izravno se protive ovom nacelu.

Vijece dodjeljuje dozvole za emitiranje i može opozvati dozvolu na prijedlog Instituta. Ono ne može promatrati rad elektronicnih medija (jer je to ostavljeno Nadzorniku za telekomunikacije).

Takva uska definicija ovlasti Vijeca nije u skladu s gore navedenom Preporukom, u cijem dodatku stoji kako bi regulatori trebali:

- *biti ovlašteno donositi propise i smjernice u svezi s aktivnostima elektronicnih medija.*
- *biti ukljuceni u proces planiranja opsega državnih frekvencija dodijeljenih elektronicnim medijima. Trebali bi imati pravo ovlastiti elektronicke medije za pružanje programskih usluga na frekvencijama dodijeljenim za emitiranje.*
- *pratiti udovoljavanje uvjetima postavljenim u zakonu i dozvolama dodijeljenim elektronicnim medijima.*
- *dobiti pravo na traženje i dobivanje obavijesti od elektronicnih medija, u onoj mjeri u kojoj je to važno za njihov rad.*
- *biti ovlašteno za razmatranje žalbi, unutar područja svoje nadležnosti, u svezi s djelovanjem elektronicnih medija, te za redovito objavljivanje svojih zakljucaka.*
- *imati ovlasti za uvođenje sankcija, u skladu sa zakonom.*

Prema Preporuci, regulatorima može biti dodijeljena i misija izvodenja zadataka koji su cesto u nadležnosti određenih nadzornih tijela javnih elektronicnih medija, uz istovremeno poštivanje njihove uredivacke neovisnosti i institucionalne samostalnosti.

PREPORUKE:

1. Trebalo bi promijeniti sastav Vijeća i način imenovanja članova, tako da bi ono postalo pluralističko i istinski neovisno tijelo, slobodno od prijetnji razrješenjem u bilo koje vrijeme, na osnovi arbitrarne ocjene njihove sposobnosti za obavljanje svojih funkcija od strane Zastupničkog doma.
2. Vijeće bi trebalo imati sve ovlasti navedene u Preporuci REC (2000) 23, te bi mu se trebalo dodijeliti pravo nadzora nad HRT-om.

POSTUPCI DODJELJIVANJA DOZVOLA

Vijeće ima ovlasti dodjeljivanja i opozivanja dozvola privatnim elektroničkim medijima (potonje na prijedlog Instituta za telekomunikacije).

Frekvencijski plan i plan za radijske i televizijske dozvole razraden je od strane Instituta, vladinog tijela, i objavljen "uz suglasnost" Vijeća (cl. 76.1). Jednom kad Vijeće dodijeli dozvolu, Institut zaključuje ugovor o dozvoli s elektroničkim medijem.

Nadzor, praćenje postupanja elektroničkih medija u skladu sa zakonom i ovlasti sankcioniranja povjereni su "Državnom nadzorniku za telekomunikacije" koji je odgovoran za cjelokupnu primjenu zakona.

Sve ovo podrazumijeva kako je Vijeće ustanovljeno za samo jednu svrhu: kako bi provodilo postupak javnog natjecaja i dodjeljivalo dozvole, u skladu s frekvencijskim planom te planom o dozvolama, koje je razradio Institut.

PREPORUKE

1. Kako stoji u gore navedenoj Preporuci, Vijeće bi trebalo biti uključeno u proces planiranja opsega državnih frekvencija, dodijeljenih elektroničkim medijima.
2. Ono samo bi trebalo zaključiti ugovor s elektroničkim medijem.
3. Trebalo bi, na osnovi vlastitog promatranja i ocjene rada elektroničkog medija, imati slobodu odlučivanja, u opravdanim okolnostima koje omogućuje zakon, o primjeni sankcija ili opozivu dozvole.

OPCI ZAKLJUČAK

Iako se izgledi za ranu reviziju ova dva zakona čine slabima, prije ili kasnije to će vjerojatno biti neophodno. U ovom trenutku, potrebno je puno dobre volje i spremnosti za suradnju od strane svih sudionika u procesu kako bi se proveo Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji.